

Datum 2025-05-13

FI dnr 24-18418

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Ändringar i föreskrifter och allmänna råd om betaltjänster, elektroniska pengar och valutaväxling

Sammanfattning

Finansinspektionen beslutar om ändringar i ett antal föreskrifter och allmänna råd om valutaväxling, elektroniska pengar och betaltjänster. Skälet är att riksdagen den 19 mars 2025 antog regeringens förslag till lagändringar i propositionen Åtgärder mot missbruk av alternativa betalningssystem (prop. 2024/25:67). Genom lagändringarna ersätts registreringsplikten för valutaväxling av en tillståndsplikt. Dessutom avskaffas möjligheten till undantag från tillståndsplikten när det gäller utgivning av elektroniska pengar. För betaltjänster finns undantaget från tillståndsplikten endast kvar för kontoinformationstjänster. Ändringarna i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd innebär en anpassning till lagändringarna.

Dessutom beslutar inspektionen om ändringar för betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som tillhandahåller betaltjänster som inte är knutna till utgivning av elektroniska pengar. Ändringarna innebär att när ett institut beräknar kapitalkravet enligt metod A eller B, ska det utgå från tolv-månadersperioden närmast före beräkningstillfället i stället för tolv-månadersperioden som motsvarar det närmast föregående räkenskapsåret.

De flesta ändringar träder i kraft den 1 juli 2025, men vissa bestämmelser först den 1 januari 2026. Registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar, som enligt övergångsbestämmelserna till lagändringarna får fortsätta att driva verksamhet under en övergångsperiod, ska tillämpa äldre bestämmelser under den perioden.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Bakgrund och målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Regleringsalternativ	6
1.4	Rättsliga förutsättningar	6
1.5	Ärendets beredning	7
2	Motivering och överväganden	7
2.1	Utgångspunkter	7
2.2	Registreringsplikten ersätts av en tillståndsplikt	8
2.3	Beräkning av kapitalkrav	11
2.4	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	12
3	Konsekvenser	13
3.1	Inledning	13
3.2	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	14
3.3	Konsekvenser för företagen	15
3.4	Konsekvenser för Finansinspektionen	16

1 Utgångspunkter

1.1 Bakgrund och målet med regleringen

Riksdagen antog den 19 mars 2025 regeringens förslag till lagändringar i propositionen Åtgärder mot missbruk av alternativa betalningssystem (prop. 2024/25:67). Beslutet innebär att en ny lag införs – lagen (2025:250) om valutaväxling – och att ändringar görs i bland annat lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (LVA), i lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT) och i lagen (2011:755) om elektroniska pengar (LEP). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2025 och innebär bland annat att registreringsplikten för valutaväxling ersätts av en tillståndsplikt och att möjligheten till undantag från tillståndsplikten helt försvinner när det gäller utgivning av elektroniska pengar. För betaltjänster finns möjligheten till undantag från tillståndsplikten endast kvar för kontoinformationstjänster. Lagändringarna syftar till att skärpa kraven för den som tillhandahåller sådana tjänster.

Finansinspektionens föreskrifter kompletterar lagstiftningen om valutaväxling, utgivning av elektroniska pengar och betaltjänster när det gäller bland annat krav på ansökningar och rapportering samt organisatoriska krav på styrning och kontroll. Inspektionen behöver anpassa föreskrifterna till lagändringarna.

I artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet¹ regleras hur ett betalningsinstitut ska beräkna kapitalkravet, enligt bland annat metod A och metod B. Enligt dessa metoder ska beräkningen av kapitalkravet utgå från institutets fasta omkostnader respektive betalningsvolym under *föregående år*. Finansinspektionen har tidigare tolkat det som att *föregående år* avser *föregående räkenskapsår*, vilket också anges i Finansinspektionens föreskrifter.

I januari 2024 förtydligade Europeiska bankmyndigheten (EBA) att *föregående år* vid beräkningen enligt metod B ska tolkas som *hela tolv månadersperioden före beräkningstillfället*.² Samma tolkning måste, enligt Finansinspektionen, gälla även vid beräkningen av kapitalkravet enligt metod A. Tolkningen stöds även av artikel 7.2 i förslaget till ett tredje

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 om betaltjänster på den inre marknaden.

² EBA Q&A 2021_6241.

betaltjänstdirektiv³, där det förtydligas att *föregående år* ska förstås som *hela tolv månaders perioden före beräkningstillfället*. För att säkerställa att svenska institut beräknar kapitalkravet på samma sätt som institut i andra EU-länder gör Finansinspektionen vissa föreskriftsändringar.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Registreringsplikten ersätts av en tillståndsplikt

Som framgår av 2 kap. 1 § LBT och 2 kap. 1 § LEP krävs det i regel tillstånd enligt dessa lagar för att tillhandahålla betaltjänster och ge ut elektroniska pengar. En aktör som har beviljats tillstånd benämns betalningsinstitut respektive institut för elektroniska pengar. Vissa aktörer, till exempel sådana som har tillstånd att driva finansiell verksamhet enligt någon annan rörelsereglering, behöver dock inte ha något särskilt tillstånd enligt de nämnda lagarna. Finansinspektionen kan dessutom under vissa förutsättningar bevilja undantag från tillståndsplikten. Om en aktör beviljas ett sådant undantag registreras aktören av inspektionen och kallas för registrerad betaltjänstleverantör, respektive registrerad utgivare av elektroniska pengar (2 kap. 3 och 4 §§ samma lagar).

I dag krävs inget tillstånd för att få driva yrkesmässig handel med utländska sedlar och mynt samt resecheckar utställda i utländsk valuta, så kallad valutaväxling. En fysisk eller juridisk person som vill driva sådan verksamhet måste däremot registreras av Finansinspektionen enligt 2 § LVA. Den som registreras benämns finansiellt institut.

I ett antal av Finansinspektionens föreskrifter preciseras de krav som gäller för betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare av elektroniska pengar och finansiella institut.⁴ Föreskrifterna innehåller bestämmelser om bland annat tillståndsansökningar, anmälningsförfaranden och rapportering.

³ Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om betaltjänster och e-penningtjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiv 98/26/EG och om upphävande av direktiven (EU) 2015/2366 och 2009/110/EG, (COM(2023) 366 final).

⁴ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2010:3) om betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:49) om institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare, Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2023:22) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet.

I och med de lagändringar som riksdagen har beslutat om, kommer registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar till största delen att försvinna den 1 juli 2025. Endast den som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster kommer att kunna bli registrerad betaltjänstleverantör. Framöver är det vidare endast kreditinstitut, institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut, samt motsvarande utländska företag, som får driva verksamhet med sådan valutaväxling som avses i 1 § 1 LVA.⁵ Eftersom det inte längre kommer att vara möjligt för finansiella institut att driva sådan verksamhet, utmönstras sådana aktörer från lagstiftningen. Det innebär att registrerade betaltjänstleverantörer som inte enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster, registrerade utgivare för elektroniska pengar och valutaväxlare måste ansöka om tillstånd enligt till exempel LBT eller LEP för att få fortsätta att driva sin verksamhet. Ett sådant tillstånd innebär strängare krav på verksamheten, eftersom betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar måste uppfylla bestämmelser om bland annat startkapital och kapitalkrav.

Lagändringarna innebär vidare att registrerade betaltjänstleverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (PTL), något de tidigare har varit undantagna från.

1.2.2 Beräkning av kapitalkrav för betalningsinstitut

Betalningsinstitut är skyldiga att ha en kapitalbas som minst uppgår till det högsta av startkapitalet eller det kapitalkrav som ska beräknas enligt metod A, B eller C. Det är Finansinspektionen som beslutar vilken metod ett institut ska använda (3 kap. 2 och 3 §§ LBT). Institut för elektroniska pengar, som tillhandahåller betaltjänster som inte är knutna till utgivning av elektroniska pengar, ska beräkna kapitalkrav för den verksamheten enligt samma bestämmelser (3 kap. 3 § andra stycket LEP).

Enligt artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet utgår beräkningarna enligt metod A respektive B från institutets fasta omkostnader respektive betalningsvolym under *föregående år*. Det förtydligas emellertid inte i detta direktiv vad som avses med uttrycket *föregående år*.

Artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet har bland annat genomförts genom 9 kap. 2 och 3 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd

⁵ Yrkesmässig handel med utländska sedlar och mynt samt resecheckar utställda i utländsk valuta.

(FFFS 2010:3) om betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer (betaltjänstföreskrifterna).

I 9 kap. 2 § tredje stycket betaltjänstföreskrifterna regleras beräkningen enligt metod A. Av denna bestämmelse framgår att kapitalkravet är tio procent av företagets fasta omkostnader för det *föregående räkenskapsåret*, eller – om institutets verksamhet har pågått i mindre än ett år – tio procent av de fasta omkostnader som har angetts i dess verksamhetsplan.

I 9 kap. 3 § första stycket betaltjänstföreskrifterna regleras beräkningen enligt metod B. Av den bestämmelsen framgår det att med betalningsvolym avses en tolfedel av totalbeloppet av de betalningstransaktioner som betalningsinstitutet genomförde under *föregående räkenskapsår*.

I en sammanställning med frågor och svar, Q&A 2021_6241 från den 6 januari 2024, tydliggör EBA hur *föregående år* i artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet bör tolkas. Enligt EBA syftar *föregående år*, när det gäller metod B, på *tolvmånadersperioden närmast före beräkningstillfället*. Att det är just den tolv månadersperioden som *föregående år* syftar på vid beräkningen enligt metod B, men även enligt metod A, bekräftas också av förtydligandet som har gjorts när det gäller uttrycket *föregående år* i artikel 7.2 i förslaget till ett tredje betaltjänstdirektiv.

Mot bakgrund av detta gör Finansinspektionen tolkningen att *föregående år* vid beräkningen av kapitalkravet, enligt såväl metod A som B, ska tolkas som tolv månadersperioden närmast före beräkningstillfället.

1.3 Regleringsalternativ

Lagändringarna och Finansinspektionens nya tolkning av artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet innebär att inspektionen måste göra ändringar i berörda föreskrifter. Det finns därför inte något alternativ till föreskrifter.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Finansinspektionen har bemyndiganden att föreskriva om bland annat tillståndsansökningar och anmälningsärenden, beräkning av kapitalkrav, hantering av medel, uppdragsavtal, hantering av operativa risker och säkerhetsrisker samt vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen (se 5 § 2, 3, 5, 14, 17 och 19 förordningen [2010:1008] om betaltjänster, 6 § 5, 8, 9, 11 och 12 förordningen [2011:776] om elektroniska pengar samt 12 § 1 förordningen [2004:331] om valutaväxling och annan

finansiell verksamhet). Med stöd av dessa bemyndiganden gör inspektionen föreskriftsändringarna.

1.5 Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram förslaget till föreskriftsändringar påbörjades under våren 2024. Finansinspektionen höll den 17 oktober 2024 ett externt referensgruppsmöte för att informera om och hämta in synpunkter på förslaget. På referensgruppsmötet deltog företrädare för Swedish Fintech Association och Finansbolagens förening.

Den 14 februari 2025 remitterade Finansinspektionen förslaget till 17 myndigheter och organisationer. Regelrådet har yttrat sig och bedömt att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Sveriges advokatsamfund har inte invänt mot förslaget i sak men framfört vissa språkliga och redaktionella synpunkter. Finansinspektionen har i allt väsentligt beaktat synpunkterna men behandlar dem inte särskilt nedan. Övriga remissinstanser som yttrat sig har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

2 Motivering och överväganden

2.1 Utgångspunkter

2.1.1 Ingen redaktionell översyn görs

Det pågår en översyn av hela betaltjänstregelverket, där EU-kommissionen har lämnat ett förslag till en ny EU-förordning om betaltjänster⁶ och ett förslag till ett tredje betaltjänstdirektiv. EU-kommissionens förslag innebär bland annat att betaltjänstregelverket och regelverket för elektroniska pengar slås ihop. Enligt direktivförslaget ska EBA utarbeta förslag till tillsynsstandarder, bland annat om vad en tillståndsansökan ska innehålla (se artikel 3.5 i förslaget till ett tredje betaltjänstdirektiv).

Finansinspektionen bedömer preliminärt att de ändringar av betaltjänstregelverket som översynen innebär kommer att leda till så omfattande ändringar i betaltjänstföreskrifterna, samt i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:49) om institut för elektroniska pengar och

⁶ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av förordning (EU) nr 1093/2010, (COM(2023) 367 final).

registrerade utgivare (e-pengaföreskrifterna), att inspektionen troligtvis kommer att behöva ta fram helt nya grundföreskrifter.

Mot bakgrund av detta har Finansinspektionen valt att i detta sammanhang inte göra någon redaktionell översyn av paragraf- och kapitelnumreringen.

2.1.2 Ansökan om att bli registrerad betaltjänstleverantör

Enligt de beslutade lagändringarna ska registrerade betaltjänstleverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster omfattas av penningtvättsregelverket, något som aktörerna hittills har varit undantagna från. Det framgår av artikel 33.1 i det andra betaltjänstdirektivet att registrerade betaltjänstleverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster, är undantagna från kravet att vid en ansökan lämna in uppgifter som visar hur sökanden uppfyller kraven i penningtvättsregelverket. Undantaget kommer till uttryck i 3 kap. 6 § betaltjänstföreskrifterna.

Registrerade betaltjänstleverantörer som tillhandahåller kontoinformationstjänster kommer alltså att omfattas av penningtvättsregelverket, men fortsätter att vara undantagna från kravet att vid en ansökan lämna in en beskrivning av hur sökanden uppfyller kraven i det regelverket. Någon ändring av 3 kap. 6 § betaltjänstföreskrifterna görs därför inte i den delen. Däremot gör Finansinspektionen andra ändringar i paragrafen, som behandlas närmare i avsnitt 2.2.1 nedan.

2.2 Registreringsplikten ersätts av en tillståndsplikt

2.2.1 Registrerade betaltjänstleverantörer

Ansökan om undantag från tillståndsplikten

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna i 3 kap. 1 a, 3, 4, 8 och 10 §§ betaltjänstföreskrifterna upphävs. Dessutom ändras bestämmelserna i 3 kap. 2, 6, 7, 9 och 12 §§ samma föreskrifter, så att det som anges om ansökningsförfarandet för undantag från tillståndsplikten endast tar sikte på tillhandahållande av kontoinformationstjänster.

Vidare upphävs bestämmelserna som reglerar möjligheten för registrerade betaltjänstleverantörer att ansöka om att tillhandahålla ytterligare betaltjänster (4 kap. 4–6 §§ betaltjänstföreskrifterna).

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Dagens ansökningsförfarande innebär att den som ansöker om undantag från tillståndsplikten för att tillhandahålla betaltjänster ska lämna in de uppgifter som framgår av 3 kap. betaltjänstföreskrifterna. Den som ansöker om undantag från tillståndsplikten i syfte att enbart tillhandahålla kontoinformationstjänster behöver endast lämna in vissa uppgifter som anges i 3 kap. betaltjänstföreskrifterna.

Eftersom lagändringarna innebär att endast fysiska och juridiska personer som enbart avser att tillhandahålla kontoinformationstjänster kan ansöka om undantag från tillståndsplikten, upphäver Finansinspektionen vissa bestämmelser och omformulerar andra i 3 kap. betaltjänstföreskrifterna. Dessutom upphävs bestämmelserna i 4 kap. 4–6 §§ samma föreskrifter, som reglerar möjligheten för registrerade betaltjänstleverantörer att ansöka om att tillhandahålla ytterligare betaltjänster.

Rapportering

Finansinspektionens ställningstagande: Bestämmelserna i 12 kap. 9 och 10 §§ betaltjänstföreskrifterna upphävs, och registrerade betaltjänstleverantörer undantas från rapporteringsskyldigheten i 6 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:4) om verksamhet för betaltjänstleverantörer (verksamhetsföreskrifterna).

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Registrerade betaltjänstleverantörer ska i dag rapportera in uppgifter om leverantörens betalningsvolym och hur leverantören skyddar betaltjänstanvändarnas medel. Registrerade betaltjänstleverantörer ska även rapportera in statistiska uppgifter om så kallade svikliga förfaranden enligt verksamhetsföreskrifterna. Enligt de beslutade lagändringarna är det endast aktörer som tillhandahåller kontoinformationstjänster som kommer att vara registrerade betaltjänstleverantörer framöver. Sådana aktörer är undantagna från dessa rapporteringskrav. De nämnda paragraferna i betaltjänstföreskrifterna bör därför upphävas, och registrerade

betaltjänstleverantörer bör inte längre omfattas av rapporteringsskyldigheten i 6 kap. 2 § verksamhetsföreskrifterna.

Övriga ändringar i betaltjänstföreskrifterna

Finansinspektionens ställningstagande: Begreppet registrerade betaltjänstleverantörer tas bort från 7 kap. 2, 3 och 5 §§ och 11 kap. betaltjänstföreskrifterna, och 6 kap. 3 § samma föreskrifter upphävs.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Lagändringarna innebär bland annat att registrerade betaltjänstleverantörer inte längre ska behöva anmäla uppdragsavtal, ombud i Sverige eller följa bestämmelserna om skydd av medel. Det beror på att det endast är aktörer som tillhandahåller kontoinformationstjänster som kommer att kunna vara registrerade betaltjänstleverantörer, och sådana aktörer omfattas inte av dessa krav. Inspektionens föreskrifter ändras därför för att motsvara lagändringarna.

Finansinspektionens föreskrifter reglerar ägar- och ägarledningsprövning av registrerade betaltjänstleverantörer (6 kap. 3 § betaltjänstföreskrifterna). Den som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster behöver inte anmäla förändringar i ägar- och ägarledningsförhållanden. Bestämmelsen om ägar- och ägarledningsprövning för registrerade betaltjänstleverantörer bör därför upphävas.

2.2.2 Registrerade utgivare av elektroniska pengar

Finansinspektionens ställningstagande: Begreppet registrerade utgivare av elektroniska pengar tas bort dels från rubriken till e-pengaföreskrifterna, dels från bestämmelser i samma föreskrifter (1 kap. 1 §, 6 kap. 2, 3 och 5 §§, 8 kap., 9 kap. samt 10 kap. 1 och 3 §§). Begreppet tas också bort från tillämpningsområdet för verksamhetsföreskrifterna (1 kap. 1 §). Vidare upphävs alla paragrafer som reglerar vad som gäller för sådana aktörer i e-pengaföreskrifterna, och hänvisningarna till dessa i andra paragrafer tas bort (3 kap., 5 kap. 3 och 5 §§ samt 10 kap. 8–10 §§).

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Det kommer inte längre vara möjligt att driva verksamhet som registrerad utgivare av elektroniska pengar. Dessa aktörer behöver därför utmönstras från e-pengaföreskrifterna och verksamhetsföreskrifterna.

2.2.3 Valutaväxling

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2023:22) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet (valutaväxlingsföreskrifterna) ändrar namn och hänvisningen till LVA i samma föreskrifter (1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1, 2 och 11 §§, bilaga 1 a, bilaga 1 b, bilaga 1 c och bilaga 2) ersätts med en hänvisning till lagens nya namn, lagen (1996:1006) om viss finansiell verksamhet.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Bestämmelserna om valutaväxling kommer att tas in i den nya lagen om valutaväxling, medan LVA ändrar namn till lagen om viss finansiell verksamhet. Av 2 § lagen om valutaväxling framgår att endast kreditinstitut, institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut får driva sådan valutaväxlingsverksamhet som tidigare reglerades i LVA. Finansiella institut kommer alltså inte längre att få driva valutaväxlingsverksamhet. Finansinspektionen behöver därför göra ändringar i valutaväxlingsföreskrifterna i enlighet med vad som anges ovan.

2.3 Beräkning av kapitalkrav

Finansinspektionens ställningstagande: När ett institut beräknar kapitalkrav enligt 9 kap. 2 § tredje stycket (metod A) eller 9 kap. 3 § första stycket (metod B) betaltjänstföreskrifterna, ska institutet utgå från *tolvmånadersperioden närmast före beräkningstillfället* i stället för *föregående räkenskapsår*.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: EBA har förtydligat att *föregående år* vid beräkningen enligt metod B, enligt artikel 9.1 i det andra betaltjänstdirektivet, tar sikte på tolv månaders perioden närmast före beräkningstillfället. Enligt Finansinspektionen måste samma tolkning gälla föregående år vid beräkningen enligt metod A. Den tolkningen stöds även av definitionen av föregående år i artikel 7.2 i förslaget till ett tredje betaltjänstdirektiv.

För att säkerställa att svenska institut beräknar kapitalkravet enligt metod A respektive metod B på samma sätt som institut i andra EU-länder, gör inspektionen de ändringar i betaltjänstföreskrifterna som anges ovan. Dessutom görs en följdändring i de allmänna råden till 9 kap. 3 §.

2.4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskriftsändringarna träder i allt väsentligt i kraft den 1 juli 2025, det vill säga samtidigt som lagändringarna. De ändrade bestämmelserna i 9 kap. 2 och 3 §§ betaltjänstföreskrifterna träder dock i kraft först den 1 januari 2026.

Vidare införs övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter gäller för registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar till och med den 31 december 2025, eller tills en ansökan om verksamhetstillstånd som har lämnats in dessförinnan har prövats slutligt.

Remisspromemorian: Förslaget hade samma innehåll.

Remissinstanserna: Har tillstyrkt förslaget eller inte haft något att invända mot det.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen bedömer att de föreskriftsändringar som innebär en anpassning till de lagändringar som riksdagen har beslutat om, bör träda i kraft samtidigt som lagändringarna.

Betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar kan dock behöva en viss tid för att anpassa sina system för att beräkna och rapportera kapitalkrav. Samtidigt bedömer inspektionen att det inte rör sig om alltför omfattande anpassningar, eftersom instituten redan har tillgång till informationen i sina system.

Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att de ändrade bestämmelserna i 9 kap. 2 och 3 §§ betaltjänstföreskrifterna ska träda i kraft först den 1 januari 2026. Det innebär att betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar ska beräkna kapitalkravet enligt de nya bestämmelserna först i januari 2026. Det innebär också att de ska rapportera kapitalkravet, beräknat enligt dessa bestämmelser utifrån förhållandena per den 31 december 2025, senast den 21 januari 2026 (12 kap. 6 och 7 §§ betaltjänstföreskrifterna).

Genom övergångsbestämmelserna till lagändringarna får registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar möjlighet att fortsätta driva sin verksamhet utan tillstånd till och med den 31 december 2025. Om de har lämnat in en ansökan om verksamhetstillstånd senast det datumet, får de fortsätta att driva verksamheten tills ansökan har prövats slutligt. Under denna övergångsperiod ska de tillämpa äldre lagbestämmelser. På samma sätt ska registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar tillämpa äldre bestämmelser i föreskrifterna under den aktuella övergångsperioden.

I valutaväxlingsföreskrifterna regleras endast ansökningsförfarandet. Efter som föreskrifterna därmed inte är aktuella för sådana valutaväxlare som redan är registrerade och fortsätter att driva verksamhet med stöd av övergångsbestämmelsen i punkten 2 till lagen (2025:251) om ändring i lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet, behövs inga övergångsbestämmelser till valutaväxlingsföreskrifterna.

3 Konsekvenser

3.1 Inledning

Mer information om bakgrunden till Finansinspektionens föreskriftsändringar finns i avsnitt 1.1. I avsnitt 1.3 framgår att det saknas alternativ till att meddela bindande föreskrifter. Genom att endast göra de ändringar i föreskrifterna som är nödvändiga till följd av lagändringarna, samt den tolkning som EBA och EU-kommissionen har gjort av beräkning av kapitalkrav, har Finansinspektionen vidtagit åtgärder för att föreskriftsändringarna inte ska medföra större kostnader än vad som bedöms nödvändigt för att uppnå dess syfte. För uppgifter om de bemyndiganden som ligger till grund för föreskriftsändringarna, se avsnitt 1.4.

Det finns i dag cirka 40 registrerade betaltjänstleverantörer (varav runt en tredjedel endast tillhandahåller kontoinformationstjänster), omkring 55 finansiella institut som driver verksamhet med valutaväxling och ungefär 290 finansiella institut som driver annan finansiell verksamhet. Det finns inga registrerade utgivare av elektroniska pengar som berörs av ändringarna. De som är registrerade hos Finansinspektionen och berörs av ändringarna är främst små företag, men vissa av dem är medelstora företag.

Företag som berörs av de ändrade bestämmelserna om beräkning av kapitalkrav är betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar som använder metod A eller B vid sådan beräkning. Sammanlagt finns det cirka 60 sådana företag som har tillstånd, och en majoritet av dem använder metod B. Ett fåtal företag använder metod A.

Finansinspektionen kommer att informera de berörda företagen om både lagändringarna och föreskriftsändringarna.

Inspektionen bedömer att föreskriftsändringarna överensstämmer med, och inte går utöver, Sveriges skyldigheter som medlemsstat i EU. I avsnitt 2.4 ovan redogör Finansinspektionen för inspektionens skäl att införa övergångsbestämmelser och tidpunkten för ikraftträdandet. Utöver det anser Finansinspektionen att det inte behöver tas någon särskild hänsyn till tidpunkten för ikraftträdandet.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av ändringarna i huvudsak kommer att kunna utvärderas inom ramen för den löpande tillsynen. Det kan inte göras innan samtliga delar av föreskrifterna har börjat tillämpas. Enligt inspektionens uppskattningar kommer utvärderingen därmed tidigast att kunna göras under tredje kvartalet 2026.

Nedan redogörs för de konsekvenser som föreskriftsändringarna bedöms få för samhället och konsumenterna, företagen samt Finansinspektionen. Inspektionen bedömer att ändringarna inte får några effekter av betydelse för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

3.2 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Bestämmelserna om kapitalkrav i LBT är centrala och syftar till att företagen ska ha förmåga att hantera förluster och därigenom skydda

företagets kunder. Inspektionens ändringar i bestämmelserna som reglerar beräkningen av kapitalkrav enligt metod A och B leder till att kapitalkravet bättre speglar företagets aktuella ställning, exempelvis genom att ett snabbt växande företag får ett högre kapitalkrav fortare. Det ger positiva konsumentskyddande effekter ifall företaget börjar göra stora förluster.

Finansinspektionen bedömer att föreskriftsändringarna inte får några konsekvenser för samhället i stort.

3.3 Konsekvenser för företagen

3.3.1 Registreringsplikten ersätts av en tillståndsplikt

Föreskriftsändringarna får inga direkta konsekvenser för de företag som inte längre ska tillämpa föreskrifterna, det vill säga registrerade betaltjänstleverantörer som tillhandahåller fler eller andra betaltjänster än kontoinformationstjänster, registrerade utgivare av elektroniska pengar och valutaväxlare. Däremot kommer dessa företag att påverkas av lagändringarna, eftersom de innebär att ett företag behöver söka tillstånd om det vill fortsätta att driva samma verksamhet som tidigare. Det är emellertid en konsekvens av lagändringarna och inte av att föreskrifterna ändras.

De registrerade betaltjänstleverantörer som enbart tillhandahåller kontoinformationstjänster, berörs på så sätt att det blir tydligare för dem vilka föreskriftsbestämmelser som är tillämpliga på deras verksamhet. Föreskriftsändringarna innehåller inga ändrade krav på verksamheten i sig, varför de inte bedöms få några direkta konsekvenser för dessa företag.

Föreskriftsändringarna bedöms inte få några konsekvenser för finansiella institut som driver annan finansiell verksamhet. De finansiella instituten behöver inte vidta några åtgärder till följd av att det görs redaktionella ändringar i föreskrifterna.

Registrerade betaltjänstleverantörer och finansiella institut är mestadels små företag, men det förekommer även medelstora företag bland dem. Den nuvarande föreskriftsregleringen tar redan hänsyn till mindre företag, exempelvis genom att företaget ska ha en intern styrning och en riskhantering som är anpassad till dess verksamhet. Finansinspektionens föreskriftsändringar anpassar enbart inspektionens föreskrifter till lagändringarna. Föreskriftsändringarna tar därför inte någon ytterligare hänsyn till små företag än den som redan tas i de befintliga föreskrifterna.

3.3.2 Beräkning av kapitalkrav

Som en följd av att sättet att beräkna kapitalkrav enligt metod A och metod B justeras, behöver de betalningsinstitut och berörda institut för elektroniska pengar som använder metod A eller B ställa om sina interna system. Inspektionen bedömer att justeringarna kommer att resultera i en engångskostnad för instituten. De institut som använder sig av metod A kommer att behöva beräkna sina fasta omkostnader varje kalendermånad och justera underlaget till beräkningen av kapitalkravet. De institut som använder sig av metod B sammanställer redan i dag summan av betalningstransaktionerna varje månad, men måste justera underlaget till beräkningen av totalsumman. Det är svårt att uppskatta vad en sådan justering kostar att genomföra, eftersom det beror på vilket rapporteringssystem som institutet använder. En arbetsinsats på 7–20 timmar skulle innebära en kostnad på mellan 11 102 och 31 720 kronor (7 x 1 586 respektive 20 x 1 586).⁷

Föreskriftsändringarna leder till att instituten ska beräkna kapitalkravet rullande. Det innebär att kapitalkravet kan ändras från månad till månad, beroende på institutets fasta omkostnader (metod A) eller betalningsvolym (metod B). Institutet kommer därmed att behöva uppdatera beräkningen av sina kapitalkrav löpande. Finansinspektionen bedömer att arbetsinsatsen för att ta fram nya rutiner för löpande uppdatering, endast kommer att medföra en marginell kostnad för instituten.

Metod A utgår från företagets fasta omkostnader och metod B från företagets betalningsvolym. Det betyder att större företag med högre fasta omkostnader, respektive större betalningsvolym, har ett högre kapitalkrav än mindre företag med lägre fasta omkostnader respektive mindre betalningsvolym. Både metod A och metod B är därför redan utformade för att vara anpassade till företagets storlek. Föreskriftsändringarna tar därför inte någon ytterligare hänsyn till små företag än den hänsyn som redan tas i de befintliga föreskrifterna.

3.4 Konsekvenser för Finansinspektionen

De ändringar som syftar till att anpassa Finansinspektionens föreskrifter till lagändringarna bedöms inte få några särskilda konsekvenser för inspektionen. De konsekvenser som uppkommer av att företag behöver

⁷ Beloppet motsvarar timkostnadsnormen enligt 2 § första stycket förordningen (2009:1237) om timkostnadsnorm inom rättshjälpsområdet.

ansöka om tillstånd är en följd av lagändringarna, inte av inspektionens föreskriftsändringar.

Den ändrade beräkningsmodellen för metod A och B kommer att ge Finansinspektionen en mer aktuell bild av företagens finansiella ställning, som kan användas i den löpande tillsynen av företagen.